

Knihovny a autorské právo

24. 5. 2022

Zaměstnanecké dílo

ve smyslu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon
(dále „AZ“)

Zaměstnanecké dílo (§ 58 AZ)

Je vytvořeno jako součást plnění povinností vyplývajících z pracovního (služebního) poměru.

Obdobně je pohlíženo na dílo, které bylo vytvořeno v rámci pracovního vztahu mezi družstvem a členem, společností a autorem/statut. orgánem, společníkem v.o.s. ad. (viz § 58 odst. 10 AZ).

Není-li sjednáno jinak

Výkon veškerých majetkových práv k zaměstnaneckému dílu vykonává zaměstnavatel.

Jedná se o tzv. absolutní výkon majetkových práv –zaměstnavatel tato práva vykonává

- svým jménem
- na svůj účet

Rozsah oprávnění zaměstnavatele k dílu se v takovém případě téměř blíží rozsahu práv autora.

Licenční smlouvy uzavírané k užití zaměstnaneckého díla

- Licenční smlouva s třetí osobu musí být vždy uzavřena zaměstnancem, který je k tomuto jednání oprávněn a uzavírá ji jménem zaměstnavatele.
- Totéž platí pro případ, že smlouvu uzavírá samotný autor díla, i zde je třeba, aby byl tento autor oprávněn k jednání za zaměstnavatele.
- Z licenční smlouvy musí být patrné, že se jedná o dílo zaměstnanecké.
- Veškeré odměny plynoucí z užití díla musí být hrazeny na účet zaměstnavatele
!!!!

Licenční smlouvy na co si dát pozor!!!

Při uzavírání licenční smlouvy, na základě které je poskytnuta licence k užití autorského díla, je třeba si uvědomit, že:

Autorské právo se dělí na osobnostní a majetkové

Osobnostní i majetková práva = nepřevoditelná !!!

Tzn. také licenci k užití nelze převést

Licenční smlouvy

Je však možné: Poskytnout licenci k užití- poskytuje autor, Ale též zaměstnavatel, který vykonává na místo autora majetková práva. Jiná osoba oprávněná k výkonu majetkových práv – zejména dědic.

Poskytnout podlicenci – což činí osoba která je oprávněna k užití na základě licence.

Postoupit licenci – mění se osoba oprávněna k užití formou licence – vždy však na základě souhlasu autora – či osoby oprávněné k výkonu majetkových práv.

Doba trvání na kterou licenci poskytnete

Ve smlouvách licenčních, kdy např. poskytnete licenci vydavateli se může objevit i požadavek: **že licence bude poskytnuta na dobu trvání majetkových práv autora** – po celý jeho život a 70 let po smrti.

Pokud poskytnete licence na tuto dobu – a navíc je tato licence výhradní (a pokud smlouvu nevypovíte, či od ní neodstoupíte) již nemáte nikdy možnost s dílem v rozsahu poskytnuté licence nakládat.

Ve smlouvách je též užíváno, že „licence je poskytována na dobu neurčitou“ – chybný pojem – ale má se za to, že jde o také o poskytnutí licence na dobu trvání majetkových práv.

Doporučuje se:

V případě licence výhradní - vždy uzavírat licenci výhradní na dobu určitou s možností tuto dobu prodloužit.

V případě licence nevýhradní – zde uvážit výhodnost doby na kterou ji uzavíráte.

Smlouvu je třeba uzavírat s možností výpovědi.

Náležitosti smlouvy

Ve smlouvě je důležité upravit také

- rozsah území na které je licence poskytnuta,
(vybraný stát či státy, celý svět, Evropa, celý svět apod.
- rozsah užití – k jakému typu užití je nabyvatel licence či podlicence oprávněn,
- výši odměny, či zda se jedná o udělení licence bez úplatné.

Odměna pro autora

V případě zaměstnaneckých děl je třeba dodržet zákonnou úpravu a není-li sjednáno jinak:

Autor zaměstnanec dostává odměnu za vytvoření a poskytnutí licence v rámci odměny z pracovněprávního vztahu (mzda, jiná odměna),

- ❖ - navýšení např. formou mimořádné odměny je-li ve zjevném nepoměru k zisku a významu díla
- ❖ – právo na přiměřenou dodatečnou odměnu (neplatí u SW, databází, kartograf. děl, není-li sjednáno jinak)

Jak prezentovat

- ❖ Prezentaci jsem chtěla mít zajímavou, byla proto doplněná obrázky, ukázkami hudby či s hudebním podkresem, v rámci prezentace jsem užila i ukázky filmů.
- ❖ Užila jsem samozřejmě na internetu volně dostupné zdroje.
- ❖ Prezentace byla úspěšná a všem se líbila.

Jak prezentovat

-
-ale já mám možná problém – porušila jsem v rámci AP „co se dalo“

Prezentace

Řešení:

Vždy uvádět autora nebo alespoň zdroj díla jiného autora (text, fotografie, hudba, film, obraz atd...), který použijete do své prezentace,

Díla jiných autorů užitá ve Vaší prezentaci nesmí převažovat nad rozsahem vaší osobní práce.

Lze využít možnost užití děl pod licencí CC

Citace (§ 31)

- výňatky ze zveřejněných cizích děl **ve svém díle** (v odůvodněné míře)
 - výňatky nebo drobná celá díla pro účely kritiky, recenze, vědecké nebo odborné tvorby; soulad s poctivými zvyklostmi, v nutném rozsahu
 - dílo užito při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu (nekomerčním, odpovídající rozsah)
- vždy je třeba uvést autora, název díla a pramen (je-li to možné)

Creative Commons

- Pokud vytváříte nějaká autorská díla (grafiku, fotografii, hudbu, prezentaci, video...) a chcete, aby ostatní mohli vaši práci dále (v mezích Vámi poskytnuté licence) volně a bezplatně použít – můžete své dílo zpřístupnit dalším uživatelům pod jedním z typů licence Creative Commons.

Jedná se tedy o soubor licencí, kdy autor jejich prostřednictvím nabízí neurčitému počtu potenciálních uživatelů licenční smlouvu, na základě které jim poskytuje některá svá práva k dílu a jiná si vyhrazuje.

Creative Commons

Podle stávající platné právní úpravy lze uzavřít licenční smlouvu s využitím licence Creative Commons – stačí, že autor nebo jiná oprávněná osoba na tuto licenci odkáže nebo ji v díle přímo uvede.

Z právního hlediska to znamená, že každý, kdo užije dílo v souladu s licencí Creative Commons, zároveň automaticky uzavírá s autorem smlouvu, která ho k užití díla opravňuje. Aniž by autora kdokoliv musel kontaktovat, vznikne tolik smluv, kolik je uživatelů.

(velmi zjednodušenou variantu obsahoval před přijetím současného občanského zákoníku již autorský zákon a jednalo se o nabídku užití díla neurčitému počtu osob, které získali licenci k užití např. splněním určitého jednání - odsouhlasení podmínek, akceptace návrhu apod.)

Právní úprava Creative Commons zejména § 2373 OZ :

Charakteristické znaky CC:

Neadresnost návrhu na uzavření licenční smlouvy, (§ 2373 /1)

(1) O podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému počtu osob. Obsah smlouvy nebo jeho část lze určit také odkazem na licenční podmínky, jež jsou stranám známé nebo veřejně dostupné.

- Možnost akceptovat návrh poskytovatele, aniž by byl uvědoměn, tzv. konkludentní získání licence (§ 2373/2):

(2) S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, která má v úmyslu návrh přijmout, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele, zejména poskytnutím nebo přijetím plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.

Všechny CC licence mají společné tyto charakteristiky:

- ❖ Licence dovolují dílo šířit (i když za různých podmínek)
- ❖ Licence vyžadují, aby při šíření díla nebo jeho zpracování byly uvedeny údaje o díle (autor, název díla, url odkaz na dílo a na podmínky licence, apod..)
- ❖ Při šíření díla je nutno připojit URL odkaz na CC licenci
- ❖ Licence jsou neodvolatelné (držitel autorských práv má sice právo dílo pod licencí CC dále nezveřejňovat, nicméně nemůže zamezit uživatelům nakládat s kopií nebo modifikací díla, která byla získána/vytvořena dříve)
- ❖ Licence zanikají v případě porušení licenčních podmínek ze strany nabyvatele. V případě napravení porušení ve lhůtě 30 dnů se licence automaticky obnovuje. Případné odpovědnostní nároky za dočasné porušení ovšem přetrvávají.

Práva udělená CC

Označení licence	Práva		Povinnosti			Název licence
BY						Uveďte původ
BY-SA						Uveďte původ – Zachovejte licenci
BY-ND						Uveďte původ – Nezpracovávejte
BY-NC						Uveďte původ – Neužívejte komerčně
BY-NC-SA						Uveďte původ – Neužívejte komerčně – Zachovejte licenci
BY-NC-ND						Uveďte původ – Neužívejte komerčně – Nezpracovávejte

Creative Commons- práva

Právo dílo šířit (z angl. Share). Tento symbol je společný pro všechny typy CC licencí. Vyjadřuje, že licencovaného dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál.

Právo dílo upravovat (z angl. Remix). Licence s tímto symbolem opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla. Umožňuje také celé licencované dílo nebo jeho část zpracovat s jiným dílem. Příkladem úprav může být např. dramatizace, překlad, úprava digitálních fotek, zhudebnění nebo remixování hudebních skladeb.

Creative Commons – povinnosti pro uživatele díla

Uved'te původ (z angl. Attribution). Opět společný prvek pro všechny licence. Kdykoliv licencovaného dílo nebo jeho úpravu šíříte, je nutno uvést údaje a autorovi a dílu, a to způsobem, jaký autor stanovil. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nespecifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno (nebo pseudonym, pokud pod ním vystupuje), název díla a odkaz na původní licenci Creative Commons.

Zachovejte licenci (z angl. Share Alike). Pokud licencované dílo jakkoliv upravíte, máte povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci.

Creative Commons

Neužívejte dílo komerčně (z angl. Noncommercial) Tento prvek umožňuje nakládat s dílem pouze pro nekomerční účely. Tím se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje i výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměnných sítí).

Nezpracovávejte (z angl. No Derivatives). Tento prvek Vám zakazuje jakkoliv dílo upravovat (tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným). Jedná se o opak licenčního prvku “právo dílo upravovat”, který naopak úpravy díla povoluje. Proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.

Creative Commons

Licence ve verzi 4.0

Licence mezinárodní – co nejvíce přizpůsobená zahraničním právním řádům

Licence ve verzi 3.0

Licence dle české právní úpravy

Vyhledávání děl s licencí CC

[Základní databáze :CC Search.](#) ,
[Fotografie pod licencí CC: Flickr.](#)

.

Užití díla na internetu

Autorské dílo se bez souhlasu a poskytnutí licence autora nesmí užít .

Pro osobní potřebu, jejímž účelem není dosažení zisku, je možné autorská díla v České republice užívat legálně i bez souhlasu autora.

Soukromé užití díla vylučuje jeho další šíření - sdílení, tzn. jakékoliv použití online. Za soukromé považujte vždy jen použití offline – na vlastním počítači nebo v domácnosti

.

Fotografie na internetu

Žádnou cizí fotografii, kterou najdete volně na internetu, nesmíte použít pro komerční účely – rozuměj šířit či sdělovat, upravovat a takto upravené dále šířit či sdělovat– s výjimkou fotografií u nichž uplynula doba trvání práv a tedy jejich autor je 70 let po smrti

Navíc pozor na souběh práv autora fotografie a práv osobnostních ve smyslu OZ, které se týkají zachycených osob

Před použitím musíte vždy kontaktovat autora a vyžádat si jeho souhlas. Nestačí jen uvést kredit (autorovo jméno).

Výjimkou jsou fotky s licencí k volnému použití, které najdete například na images.google.com (v „tools“ napravo vyberte „Creative Commons licenses“).

Co u fotografií a videí není povoleno?

- zveřejnění bez souhlasu zachycených osob (jestliže je možné určit jejich totožnost) – licence, kterou potřebujete získat od osob na fotografii, se jmenuje **model-release** – zakoupením licencované fotky ve fotobance tato starost odpadá, u nákupu přímo od autora doporučujeme licenci prověřit.
- zveřejnit fotografie a videa dětí bez souhlasu rodičů dětí (jestliže je možné určit jejich totožnost) – tzv. **minor model release** – opět již nemusíte řešit při nákupu licencované fotky z fotobanky
- zveřejnit fotografie a videa jiného autorského díla (například obrazu) s výjimkou citace (viz dále)

Zodpovídám za nelegální obsah na svém webu nahraný jiným uživatelé?

Ještě v červnu roku 2021 Soudní dvůr Evropské unie potvrdil, že za obsah nahraný na web a sociální sítě zodpovídá pouze ten, kdo ho vkládá. Změna je ale na spadnutí.

Podle připravované novelizace autorského práva by měla být odpovědnost za sdílený obsah dost možná už od začátku roku 2022 přenesena na majitele a provozovatele webů a internetových platforem.

Zodpovídám za nelegální obsah na svém webu nahraný jiným uživatelé?

Zatímco v některých státech Evropy, například v Německu, je pořizování rozmnoženin z nelegálního zdroje výslovně zakázáno zákonem. Český autorský zákon legální (oprávněné) a nelegální (neoprávněné) zdroje nerozlišuje.

„Současná úprava tzv. volného užití v ustanovení § 30 autorského zákona, otázku legálnosti zdroje pro zhotovení kopie pro osobní potřebu fyzické osoby výslovně neřeší. V teorii i v praxi se mělo za to, že legálnost zdroje pro zhotovení kopie nehraje roli,“

Zodpovídám za nelegální obsah na svém webu nahraný jiným uživatelé?

Samotné stažení filmu z internetu, např. občasné stažení díla, které v ČR není v distribuci, však jako takové v souladu s platnou právní úpravou lze považovat za volné užití pro osobní potřebu, pokud jsou splněny všechny podmínky volného užití:

- jedná se o zveřejněný film, tedy nikoliv o předpremiérový titul;
- nejsou dotčeny technické prostředky ochrany práv;
- rozmnoženinu si stahuje ten, jehož vlastní osobní potřebě má sloužit;
- stažená rozmnoženina bude sloužit výhradně k osobní potřebě, tedy nikoliv k dalšímu sdílení nebo uploadu, rozšiřování.

Třístupňový test jako základ každé výjimky

Současné stahování filmů z internetu, a to především stahování ze služeb, které jsou k porušování práv masivně zneužívány (P2P sítě, filehostingové a FTP servery), nelze považovat za užití díla pro osobní potřebu, neboť se jedná o přímý rozpor s podmínkami **třístupňového testu §29 AZ**, který stanoví, že:

- výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v zákoně;
- pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla;
- a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

•

Cookies

Malé textové soubory, které uživatelem navštívené internetové stránky odesílají do jeho koncového zařízení (obvykle do prohlížeče), kde jsou ukládány a následně odesílány zpět na příslušné internetové stránky, když je daný uživatel následně navštíví znovu.

Soubory cookie se využívají pro nejrůznější účely: autentizace, monitorování relací, shromažďování informací o konkrétních konfiguračních nastaveních týkajících se uživatelů, kteří navštěvují server, atd.

Směrnice 2009/136/ES je nutný předchozí informovaný souhlas uživatelů, aby bylo možné na jejich koncových zařízeních uložit soubory cookie používané pro jiné než výlučně technické účely. Existují dvě rozšířené kategorie souborů cookie: „technické“ cookies a „profilové“ cookies:

použito z <https://www.netbox.cz/cookies>

Cookies

Technické soubory cookies jsou ty, které se používají pouze pro „přenos komunikace prostřednictvím elektronické komunikační sítě, nebo v rozsahu nutně nezbytném pro to, aby poskytovatel informační služby výslovně vyžadované účastníkem nebo uživatelem mohl tuto službu poskytnout“.

Profilové soubory cookies: vytváří profily uživatelů pro účely zasílání reklamních sdělení odpovídajících preferencím uživatelů, pokud jde o jimi navštěvované stránky. Evropská legislativa stanoví, že: *„ukládání informací na koncovém zařízení smluvního partnera nebo uživatele, nebo případně přístup k informacím tamtéž již uloženým, jsou přípustné pouze za podmínky, že smluvní partner nebo uživatel k tomu poskytl souhlas poté, co byl informován zjednodušeným postupem (To je ta otravná lišta která se poslední dobou vyskytuje na většině webů).*

Lze zakázat cookies ?

Většina webových prohlížečů je původně nastavena tak, že soubory cookies přijímají automaticky. Uživatelé mohou toto nastavení upravovat tak, aby byly soubory cookies blokovány, nebo aby byli upozorněni v případě, že jsou soubory cookie do jejich počítače ukládány.

Uživatel, který si nepřeje, aby jeho počítač přijímal a ukládal soubory cookie, může upravit bezpečnostní nastavení svého prohlížeče (Internet Explorer, Google Chrome, Safari atd.). Více informací o souborech cookie a o tom, jak spravovat nebo zakázat používání souborů cookie třetích osob nebo soubory cookie určené pro marketingové/retargetingové účely, naleznete na www.youronlinechoices.com.

použito z <https://www.netbox.cz/cookies>

Lze zakázat cookies ?

Nejrozšířenější prohlížeče umožňují blokování výhradně souborů cookie třetích osob s tím, že akceptují pouze ty, které pocházejí přímo z dané internetové stránky. Většina webových prohlížečů je původně nastavena tak, že soubory cookies přijímají automaticky. Uživatelé mohou toto nastavení upravovat tak, aby byly soubory cookies blokovány, nebo aby byli upozorněni v případě, že jsou soubory cookie do jejich počítače ukládány.

Uživatel, který si nepřeje, aby jeho počítač přijímal a ukládal soubory cookie, může upravit bezpečnostní nastavení svého prohlížeče (Internet Explorer, Google Chrome, Safari atd.). Více informací o souborech cookie a o tom, jak spravovat nebo zakázat používání souborů cookie třetích osob nebo soubory cookie určené pro marketingové/retargetingové účely, naleznete na www.youronlinechoices.com.

použito z <https://www.netbox.cz/cookies>

- Děkuji vám za pozornost

JUDr. Jitka Malá
právník

Odbor veřejnosprávní kontroly
Kancelář Akademie věd ČR
Národní 3, 117 20 Praha
mala@kav.cas.cz

Tel: 221 403 275
M: 770 130 984